

Трави є корисні, і є трави шкідливі.

Але й ті, і ті – Господні. Їхнє насіння заховане в землі й чекає свого часу. І ми не знаємо, коли яке проросте. І чому саме це, чому тепер, і чому в моєму садку. І навіщо це Сіячеві... Можливо, такі хвилини і є проникненням у позачасся. Можливо, вони і є клітинами вічності.

Споглядання чарівливого смутку речей – так називали це в давнину японці. Набутися в хвилині радості – так про це казав один наш мудрий чоловік, мій учитель.

Це письмо – спроба такого досвідчення.

Мирослав Дочинець

«Різнотрав'я Карпат», – хизується гербарієм біолог Роман.

«Мед з горovingого різнотрав'я», – бережно простягає слоїк пасічник Онисим.

«Благословенне різнотрав'я днів», – рече монах Леонтій.

«Ситне різнотрав'я, – перебирає жмут сіна баба Литвачка. – Цінторія, команиця, дика морква, розмаринка, мурашівник, барвінкош, кінська шовшка, вовче лико, нічна фіялочка, жовтячок, чабрик, руминчик, припутник, потячі гаті ...»

«Дух різнотрав'я слів», – перегортаю аркуші нового рукопису я.

Відкриваю в собі стільки «японського». Все частіше прогулююся лісом, всотуючи запахи і звуки. Виявляється, в них ця практика називається «шинрин-йоку» – ходіння лісом, слухання лісу. А при цьому – «причісування думок», практика самосвідомості.

Час часнику.

Там, блін, Трамп програє в Пенсильванії, а тут мама зі своїм:

«Ти грядку на часник скопав?»

Капець: Жванецький умер і в Путіна підозрюють Паркінсона, а тут мама з прогнозом:

«Мені кості ломить на дощі, а в нас ще не скопано під часник...»

Десь «ОПЗЖ» обійшов «Батьківщину», десь «Голос» утратив голоси і «Удар» ліг під «Солідарність», а тут мама клопочеться:

«Не забудь про попіл. Часник його любить...»

Скрізь другою хвилею валить ковід і вже третю передбачають, а тут мама переживає:

«До Михайла часничок має впріти в землі, ще до морозів...»

Тут замахнулися на Конституцію, і бідолашні судді ще чого доброго втратять частину маєтків, а в мамі інша жура:

«Будеш копати – викидай корінці повітиці, бо потім геть обів'є стрілки...»

Тут ніхто не збирається саджати корупціонерів, а мама готова:

«Треба вже той часник саджати, бо всі посадили, крім нас. Сміх від людей...»

Придивляюся до людей – ніхто не сміється. Може, тому, що в масках.

«І погноїти не забудь...» – строго наказує мама.

«В мене дві освіти, – кажу, – купа відзнак і премій, а ти хочеш, аби я гній носив».

«Не гній, а перегній, щоб не спалив зубчики. І листям накрий. Тільки, боронь боже, не горіховим. Горіхове гірке...»

«І часник несолодкий?! Як моє життя», – кволо відбиваюся я. Але на маму такі метафори не діють.

Ми – люди копання. Закопуємо і викопуємо. Закопуємо і викопуємо. І картоплю, і таланти, і своїх героїв, і своїх пророків... Одних викопуємо, інших закопуємо. Але найулюбленіше заняття – копання в собі. І копання інших.

Все і нічого.

Ніхто не знає, що таке геніальність. Навіть самі генії. Та найближче до цього пояснення підступив американський теоретик мистецтва Марсель Дюшан: «Поробки робить художнім об'єктом лише воля і підпис автора». Генія робить генієм Воля бути іншим. І змусити нас цю «інакшість» прийняти.

Так учинив великий українець Казимир Малевич. Він і псевдо собі взяв від слова «маляр». У його чорному квадраті хтось бачить щось, все, що тільки може бути. А хтось не бачить нічого. І вони близькі до істини. Там немає НІЧОГО. Нічого зайвого, нічого відображеного, скопійованого, повтореного, вигаданого, витвореного... Найчистіше, найчесніше мистецтво. По-іншому, по-давньому – штука. Себто створення штуки – єдиної і неповторної. І він це створив.

Ба більше. Розглядаю світлину, на якій перша виставка Малевича, 1915 рік. Через два роки в ці чорні діри провалиться імперія, честь, совість, здоровий глузд, правда, Бог. На покуті, де належить бути іконі, – чорний квадрат. Генії бачать крізь час і простір. Навіть через цілком чорний.

Щодня – зустрічі без вітань. Упізнавання без знайомств. Побачення без наближень. Контакти без доторків. Спілкування без голосу. Прощання без зустрічей.... У Facebook.

Скоро...

Ніби знічев'я торкаєшся теплої фланелі піжами на полиці шафи. Скоро... Ось-ось відкоркуєш пляшку рому

до чаю. Вечірнє кіно вже з ковдрою. Зернята горіхів втратили молочну білизну. Темні окуляри заховані у футляр. Прислухаєшся до втаємниченого шептання вина в бутелі. Скоро... Під настільною лампою дрімують, склавши крила, книжки. До шибки прилип, як учорашній день, жовтий листок. Ягоди ізабели вкриті сивим туманцем. Хочеться сала і часнику. І наперсток сливовиці. Вранці на склі авто серпанок роси. А ввечері кортить парити ноги, і кинути у воду дрібку гірчиці. Скоро... Ожила, стужавіла трава під ногами. Повітря гостріше й кисліше. А хода покvapливіша. Розмоклий сад кисло пахне. В калюжі ціриться, як мачуха на діти, сонце. І полошуться мідні і срібні дахи... Осінь. Вже...

Іван Якович майже ніколи не записував віршовану форму відразу, як тільки виникала ідея. Спочатку він довго ходив по хаті, вистукуючи, підбирав ритм до майбутнього вірша, мугикав мелодію. Далі під уже сформовану мелодію він підставляв слова, наспівуючи їх. І тільки тоді, коли мелодія і текст ставали одним цілим, поет записував своє творіння.

Розділяй і владарюй. Цей принцип, цей засіб свого часу перетворив село в найбільше місто у світі, в найпотужнішу імперію – Рим. А нам, схоже, тисячі років мало, щоб зрозуміти, в чому причина наших поразок.

Для письменника бібліотека власних спогадів важливіша, ніж бібліотека чужих книжок.

Час покаже...

«Час пожирав Міхаела», – читаю в Джона Кутзее. «Філіп не міг упоратися з часом» – у Вольфганга Кеппена.

Не все просто з часом. Нам здається, що ми використовуємо час, насправді – це він розпоряджається нами. І вирішує, коли нам збагнути щось, дійти до чогось, стати чимось чи кимось, створити щось, знайти чи втратити... коли з'явитися на світ, пізнати його закони, відкрити його принади, вгадати своє призначення, обрати долю, потоваришувати, покохати, відтворити собі подібних, коли дозріти і померти...

Кажемо: це на часі, а на це ще потрібен час. Ні, це ми потрібні Часові. Час від часу, коли для чого, коли як, коли наскільки. Прийде час і, можливо, ми розгадаємо сутність своєї присутності в Часі.

Час покаже...

Вміст і зміст. Роздум перед порожнім келихом. Заповнити чи наповнити? А головне – чим, з ким, як, коли, скільки, навіщо?

Речі нерідко створюються, щоб заповнити простір.

Їжа нерідко виготовляється, щоб заповнити невибагливі шлунки.

Слова нерідко мовляться, щоб заповнити тишу.

Вчинки нерідко робляться, щоб заповнити бездіяльність.

Заняття нерідко провадяться, щоб заповнити марноту днів.

Історії нерідко вигадуються, щоб заповнити глибину нудьги.

Пісні нерідко співаються, щоб заповнити забаганки настрою.

Книги нерідко пишуться, щоб заповнити білість паперу.

Твори нерідко творяться, щоб заповнити нищоту марнославства.

Приписи нерідко приймаються, щоб заповнити територію свободи.

Захоплення нерідко придумуються, щоб заповнити відсутність серця.

Думки нерідко висловлюються, щоб заповнити чийсь голови.

Теорії нерідко нав'язуються, щоб заповнити убогість розуму.

Молитви нерідко читаються, щоб заповнити пустоту маловір'я.

Кумири нерідко створюються, щоб заповнити неспроможність.

Божки нерідко з'являються, щоб заповнити порожнечу душі.

Тепло-ізоляція.

Сержант-сибіряк, що приженився в сусідньому хуторі, зварив зі списаного «Уралу» пічку і комин. Їх обкладено диким каменем з гори Гранки. Сусід Мішо зрубав над поточиною кремезну вільху і обшив нею стіни та лавиці. Дубовими обаполами зі старого плоту підбили стелю. Залишками поколотого кахелю всіх часів і народів настелили підлогу-мозаїку. Так вродилася лазенка-душогрійка. Про тіло мовчу. Залежно від водного режиму, вона може бути російською парильнею,

фінською сауною, римською термою, турецьким хамамом і навіть японським форуро, коли набереш у пилорамі пахучої тирси з модрини...

А ще ж є сіни, з кам'яними ночвами для джерельної води, столиком на коліщатах із напоями, лежанкою і книжковою полицею. Скільки тут перечитано! Від того, якими настоями збрикується кам'янка, тексти теж пахнуть по-своєму. Кіплінгу найкраще підходить чайне дерево, Вітмену – ялівець, Чехову – пачулі, Бальзакові – розмарин, Стейнбеку – герань, Пришвіну – різнотрав'я, Сенці – цикорій, Бокаччо – базилік, Томасу Манну – кедр, Марку Аврелію – мирт, Умберто Еко – троянда, Коцюбинському – аромат товченої винної кісточки...

Юристка з Бердичева Наталія Лисюк написала під моїм етюдом «Тінь метелика» у Фейсбуці: «Пане Мирославе, для мене залишається нерозгаданою загадка: хто водить Вашим пером? Хто нашіптує Вам ці одкровення? Магія слова заворожує...»

Ну, що тут відповіси. Таки спробував: «Магію, чар, вплив Слова на нас важко пояснити словами. Але один український мудрець спробував: «Жизнь поза духом – омана і жага без надії. А на осі – Глагола і Духа – обертається всесвіт». Це був Сковорода.

«Є три категорії брехунів: одні брешуть, щоб мати з цього моральну чи матеріальну вигоду, другі брешуть, аби брехати, а треті служать брехні, як мистецтву». Василь Симоненко «Окрайці думок».

Ця нестерпна легкість письма...

- «Добре бути письменником, правда?»
«Мусить комусь бути добре...»
«У вас легке перо».
«Його загубила якась пташка-невдашка...»
«Вас так легко читати».
«Тому, що це нестерпно легко пишеться...»
«Ви – інженер людських душ».
«Я – мимовільний слюсар домашніх кранів, що завжди течуть...»
«Ваша мова така барвиста».
«Її тисячі років забарвлювали мільйони людей...»
«Ваші думки такі глибокі».
«В безодні серця і проваллях душі можна ще й не таке знайти...»
«У ваших текстах нічого зайвого».
«Тому, що я уникаю слів...»
«Ви проживаєте життя своїх героїв».
«Я просто живу, співчуваючи тим, хто змушений бути героєм».
«Ви творите нові світи».
«Мені не завжди вдається створити омлет із двох яєць...»
«Ви слухаєте, як росте трава».
«Так, її вже час косити в саду...»
«Ваш погляд обернений до неба».
«Так, ці кляті дощі...»
«Вам Бог нашіптує рядки».
«Може, з переляку, що я своєю сповіддю довів до стресу священника...»
«Ви живете не тим, чим живуть інші».
«Так, я живу з книжок. Причому не з виношених,

не з написаних, не з виданих, а з тих, які продалися...»

- «Ваші книжки пахнуть хлібом».
«Так, бо він не завжди з маслом і ковбасою...»
«Ви – особливий».
«Ні, це такі читачі...»

Творець і перший митрополит Київський і всієї України відродженої 1921 року Української Автокефальної Православної Церкви Василь Липківський присвятив Страшному Судові одну зі своїх проповідей, в якій сказав, цитуючи Євангеліє від Матвея (25, 31): «... Як прийде Син Чоловічеський у славі Своєї і всі святі янголи з Ним, тоді сяде на престолі слави Своєї, і зберуться перед Ним усі народи...»

І от запитає Господь наш народ:

«Народе український! Як ти виконував Мої заповіді на землі? Чи єднався ти у своє рідне братерство Христове, у свою рідну Церкву, щоб самому працювати на своє спасіння? Чи, може, ховався за спину патріярха московського чи папи римського – не своєю працею, а їхніми руками, щоб здобути спасіння?»

Що ж ми на це скажемо? Промовчимо.

«Народе Український, – мовить далі Господь, – а на якій мові ти мене славив? Я чув молитви на всіх мовах, а от молитва твоєю рідною мовою не чутна була. Що це значить?»

Ми скажемо: «Молились ми до Тебе, Господи, на мові слов'янській і на мові латинській».

«А чому ж, народе український, не молився ти на своїй мові? – запитає Господь. – Хіба Я дав тобі найкращий дар, твою рідну мову, щоб ти тільки сварився